

Hva bærer min identitet? - om prestasjoner og relasjoner i *Grey's Anatomy*

Medieanalyse av *Grey's Anatomy*

Populærkulturen domineres i stor grad av visuelle medier. Film og tv-serier spiller en svært sentral rolle, ikke minst blant de unge. De populærkulturelle tekstene er ikke nøytrale, men formidler ulike perspektiver på hva som er sant, godt og rett, hva et menneske er, hvordan virkeligheten er og hva som er verdt vår dypeste tro og tillit. På denne bakgrunn er det viktig å se nærmere på hva som formidles i populære tv-serier. Damaris Norge har derfor, på vegne av Familie & Medier, gjort en analyse av den meget populære tv-serien *Grey's Anatomy*. Analysen er gjort av sesong 3, som på Tv2 ble avsluttet i februar 2008. Men populariteten tilsier at tilhengerne igjen vil sette seg foran tv-skjermene hver tirsdagskveld når seriens fjerde sesong begynner 26. august.

Grey's Anatomy er en sykehusserie, hvor hovedpersonene er en gruppe unge legestudenter i turnustjeneste. Denne gjengen er både kollegaer og nære venner, hvor de fleste bor i et kollektiv og noen er kjærester/samboere/ektepar. Samtidig møter vi også flere av de andre legene og kirurgene på sykehuset. I dette såpeuniverset står flere interessante temaer sentralt, blant annet identitet, ikke minst med hensyn til rollen prestasjoner og relasjoner spiller i synet en har på seg selv.

Synet på - og kilden til - identitet er sentrale spørsmål i vår samtid – noe som altså gjenspeiler seg i denne tv-serien. At populærkulturelle medieprodukt er med på å både speile og forme sentrale aspekter ved menneskers selvforståelse, gjør de særlig aktuelle og viktige å studere. Nettopp derfor var det interessant, ut fra seriens eget univers, å se i hvor sterk grad identitet synes å knyttes til henholdsvis karriere eller privatliv, altså om forståelsene av identitet synes å være forankret i karrieremessige prestasjoner eller i relasjoner.

Analysen er gjort ut fra et analyseverktøy utviklet av Margunn Serigstad Dahle, hvor en tar utgangspunkt i den observerbare livspraksisen og derfra trekker linjer til mulige underliggende livssynsperspektiver. Et sentralt begrep for analysen er *identitetsavhengighet*, som er hentet fra psykologen og teologen Dick Keyes¹. Begrepet indikerer noe om hvor identiteten dypest sett forankres.

Fokus på prestasjoner – lengsel etter relasjoner

Hovedinntrykket i *Grey's Anatomy* er at hovedpersonene først og fremst forankrer sin identitet i rollen som kirurg. Siden de er turnusleger og handlingen primært foregår på et sykehus, er det naturlig at mye av fokus er rettet mot prestasjonene. Det interessante er imidlertid at prestasjonene synes å bære tyngden av opplevelsen de har av egen identitet (sml. identitetsavhengighet), til tross for at legene også er nære venner og/eller kjærester. Hvem jeg er, hvem jeg vil være og hva jeg opplever at gir meg verdi, handler i stor grad om at de definerer seg selv som leger. Med andre ord er det karrieren og prestasjonene som dominerer deres identitetsforståelse.

Cristina er et tydelig eksempel her. Hun planlegger bryllup med sin kollega Preston, men dette må kontinuerlig vike for fokuset på karrieren. Hun sier; *I'm not a bride, I am a surgeon*, noe som godt illustrerer Cristinas identitetsforståelse. At hun først og fremst forankrer sin identitet i karrieren, blir også klart i det forloveden Prestons karriere står på spill, fordi han og

¹ Keyes 2003:5+230ff

Cristina har løyet om en skade i Prestons hånd, slik at han har fortsatt å operere. Senere får Preston dårlig samvittighet, og truer med å røpe hemmeligheten: *...I can't be chief, not now, not like this. Do you know how long I've wanted this? My entire career, and when I finally get it, there's blood on it. I had a tremor and I didn't say anything about it. It's unimaginable. It's unethical. I crossed the line.* Til dette svarer Cristina: *I did what you needed me to do. You were standing there looking at me telling me your whole life was your hands, if you couldn't operate, if you couldn't be Preston Burke.* Her er det tydelig at karrieren og profesjonsidentiteten er av avgjørende betydning for Cristina og Preston (selv om de har noe ulik vektlegging), og den synes å ha en viktig rolle i tilknytning til deres forståelse av seg selv og sine identiteter.

Også Richard, sjefen på kirurgisk avdeling, er et talende eksempel, i det han valgte karrieren fremfor relasjonen til kona. Han forsvarer sine valg ut fra karrierens viktige hensikt: *But I stayed. I worked. [...] If I'd quit, all I would have had is that life that I lost. Instead I get to save lives. Every day, I get to save lives.* Richard innrømmer i stor grad at karrieren har førsteprioritet, men han forsvarer det ut fra at han redder liv. Det kan synes som at han har en forhåpning om at hans gjerninger som kirurg skal veie opp for at han ikke har reddet sitt eget familieliv, altså at han kan finne sin identitet i rollen og prestasjonene som lege når han har mistet sin identitet som ektemann og privatperson.

Med utgangspunkt i begrepet identitetsavhengighet, ser vi at forankringen og forståelsen av ens identitet synes å plasseres i deres prestasjoner tilknyttet karrieren.

Privatlivet og de mellommenneskelige relasjonene synes derimot å spille en underordnet rolle, hvor privatlivet nærmest blir en integrert del av den karrieremessige sfæren. Dette medfører ofte at de to sfærene ofte overlapper hverandre eller smelter sammen, og det blir dermed vanskelig å balansere de ulike rollene. Meredith og Derek forsøker å oppnå denne balansen gjennom hele sesongen, men ofte ender det med at begge rollene, som kjærester og kollegaer, utspiller seg i alle situasjoner. Derek beskriver denne utfordringen slik: *The relationship, the chief thing, how to juggle them both without getting distracted.*

Ja takk, begge deler

Et underliggende aspekt ved opplevelsene av identitet i *Grey's Anatomy* synes å være ønsket om balanse mellom prestasjoner og relasjoner – om å lykkes i karrieren, samtidig som en lykkes på den private arenaen, og da særlig i kjærligheten. Men samtidig synes prestasjonene i karrieren å ha hovedfokus, slik at disse bærer hovedtyngden av deres identitetsforståelse.

Også her er Cristina et godt eksempel. Selv om hun synes å la hovedtyngden av sin identitet hvile på karrieren og rollen som kirurg, avslører hun i noen tilfeller en underliggende søken etter noe mer, etter relasjoner. I en samtale med Ellis, Merediths mor – som er en meget anerkjent, tidligere kirurg - spør Cristina: *Will it get in my way? Can I have both? Can I be a great surgeon and have a life?* Til dette svarer Ellis: *I didn't try hard enough.* Her ser en noe av drømmen for flere av legene i *Grey's Anatomy*. De forsøker å realisere drømmene sine, på alle områder, men dette viser seg å være vanskelig, kanskje umulig. Som Meredith uttrykker det: *No one believes their life will turn out just kind of ok. We all think we're going to be great. And from the day we decide to become surgeons, we are all filled with expectations. Expectations of the trials we will blaze, the people we will help, the difference we will make. Great expectations of who we will be, where we will go, and then we get there... [...] The dream is this, that we'll finally be happy when we reach our goals.*

Hovedpersonene i *Grey's Anatomy* synes i stor grad å speile den postmoderne tanken om enkeltindividets frihet til – og ansvar for - selv å *skape* sin identitet. De synes å være preget av holdningen om å kunne *forme* sin identitet gjennom sine prestasjoner. Samtidig røper de en lengsel etter å *finne* sin identitet i sine relasjoner. Dette kan kanskje tolkes som signal i retning av et ønske eller et håp om at de er født til noe spesifikt og spesielt – at noe(n) utenfor dem selv har lagt noen føringer for deres identitet. Det synes dermed som forståelsene av identitet i *Grey's Anatomy* er preget av en spenning mellom to typiske livssynsperspektiver i samtiden, nemlig eksistensialisme (Jeg kan skape meg selv gjennom mine valg) og det postmoderne (Jeg er én i dag, en annen i morgen).

Sann identitet - helt menneske

Tendensene vi finner i identitetsforståelse og oppfatningene rundt karriere og privatliv i *Grey's Anatomy*, finner vi igjen blant mange mennesker i vår moderne, vestlige kultur. Vi kan kjenne igjen både opplevelsen av å ha ansvaret for å forme vår identitet, og lengselen etter å "finne seg selv".

Ut fra kristen tro forstår en identitet som noe som er rotfestet i og gitt av Gud. Dersom det er Gud som har skapt oss, er det også han som er nøkkelen til livets mening. Den kristne tro vil nettopp hevde at livets endelige mening og hensikt finnes i Han. Keyes beskriver det slik: "En person med en sterk og sann forståelse av identitet vil oppleve fred med seg selv, andre og Gud"². Dette kan føres tilbake til et av de grunnleggende begrepene for denne analysen – nemlig identitetsavhengighet; vi må ikke la identiteten vår hvile på noe som ikke kan bære tyngden av den. Ifølge kristen tro er det bare **den kristne** Gud som er stor nok til dette.

² Keyes 2003:4